

Anketa poverjenosti UJU s šolskimi upravitelji ljubljanske oblasti v najnujnih šolsko-upravnih zadevah.

(Konec.)

Enotnost poslovanja šolskih upraviteljev.

V zadevi medsebojnih odnosov šolskih upraviteljev v oblasti in srezih omenja tov. referent Štrukelj, da bi se morala doseči nekaka enotnost v njihovem uradnem poslovanju, kot n. pr. izdavanju odpuštnic, odhodnic itd.; zakaj le tem potem bi se ognili očitkom, da ima vsak šolski upravitelj svoje zakone, naredbe, odredbe itd. Neka nejasnost je tudi zaradi izdavanja duplikatov in plačevanja taks in nagrad za izdavanje istih, kar je v navadi že tudi pri drugih uradih.

Tov. Grašič je mnenja, da bi naj vse te nedostatke prešediral novoizvoljeni šolski upravni osek pov. UJU in izdal potem za to potrebna navodila.

Tovariš Stravs omenja, da je za duplikate že itak določena taksa in nagrada v iznosu 25 Din, t. j. 20 Din takse in 5 Din nagrade.

Tov. poverjenik Skulj pojasni, da teh 25 Din ni uneti tako, temveč je namenjenih 5 Din za kolek na tozadevni prošnji in 20 Din za kolekovanje duplikata samega.

Dalje poroča tov. referent Štrukelj tudi v zadevi lokalnih učiteljskih konferenc in je mnenja, da bi se naj dosegla enotnost tudi v tem oziru, t. j. povsod bi se naj vršile in izvenšolskem času, da ne bo tožba od strani takih učiteljev, ki so bili tega vajeni drugače, in vidijo v lokalni učiteljski konferenci, ki se vrši v izvenšolskem času, sekaturu od strani šolskih uprav.

Predloge zaradi enotnega uradnega poslovanja, zaradi takse in nagrad in zaradi lokalnih učiteljskih konferenc da tov. poverjenik Skulj na glasovanje in navzoči so jih sprejeli soglasno.

Odnosaji učnega osobia.

Pri medsebojnih odnosih šolskih upraviteljev do učiteljev omeni tov. referent Štrukelj, da bo treba definitivno rešiti tudi vprašanje, kaj mora šolski upravitelj učitelju preskrbeti in česa mu ni dolžan preskrbeti, da se tako ustvari mejo med delom šolskega upravitelja in med delom šolske službe. Dognati bi se moralo tudi to, kdo plača škodo, povzročeno lahko miselno na učilih, šolskem inventarju itd. Še bolj pereče pa je vprašanje zaradi enotnega postopanja ob priliki hospitalizacij; zakaj ta ali oni šolski upravitelj posej v razredu samo toliko časa, da podpiše uradne knjige, a se za ostalo delo v razredu ne briga dosti. Šolski upravitelj pa, ki se zanima poleg uradnih knjig tudi za poučevanje in vzgajanje, je v očeh učiteljev, ki so bili navajeni na hospitaliziranje po šol. uprav. prvega kova, človeka, ki nima drugega zmisla, nego da ljudi šikira itd. Porazgovoriti se bo treba tudi zaradi nabave samoučil za učence, t. j. sobesno učenikov; zakaj ni pravilno mnenje, da bi se moralo nabavljati blago, ki zaostaja za blagom, ki je boljše vrste, a ni izšlo tam, kjer se po mnenju tega in onega mora tako blago izdati.

Tov. Mikuz opominj k točki tov. referenta Štruklja v zadevi hospitalizacij, da je treba v tem oziru ločiti šol. uprav., ki so poučevanje oprostili, in šol. uprav., ki morajo tudi poučevati.

Tov. Dimnik opozarja, da se bo dala enotnost v tem oziru v marsičem in prav lahko doseči po navodilih »Šol. upravitelja«, ki ga je izdal Hribski. Dobro pa bi bilo, da bi novoizvoljeni šolski upravni osek pregledal, česa v zgoraj omenjeni knjigi še manjka, in bi po navodilih šol. uprav. odseka Hribski svoje delo izpopolnil.

Tov. poverjenik Skulj je mnenja, da se bo moralo vprašanje zaradi medsebojnih odnosov med šol. uprav. in med učitelji rešiti kar le moči širokogrudno; in skrb novoizvoljenega šol. uprav. odseka bodi, da se reši to vprašanje tako, da ne bo zamere in sovraštva na nobeno stran.

Ker v ti zadevi ni stavljen noben navzočih konkretnih predlogov, preide tov. poverjenik Skulj k zadnji točki, t. j. k slučajnostim in nasvetom.

Razne zadeve.

Ob slučajnostih in nasvetih se priglasi k besedi tov. Grašič in pravi, da se poverjenstvo UJU v Ljubljani zavzame na pristojnem mestu za to, da se učne ure na enorazrednicah porazdelijo drugače, nego pa so porazdeljene sedaj. Odločno nastopi proti poučevanju deških ročnih del, ker nimamo za tak pouk ne delavnice in ne potrebne orodja. Rešiti pa bo treba vprašanje, kdo nosi odgovornost, če se učenec pri deških ročnih delih ponesreči, ker ni izključeno, če pomislimo, da morajo ob deških ročnih delih delati učenci z nož, škarijami itd.

Pašnik: Rastline na pašniku; katerih rastlin ne je živina; strupene rastline; paširji na pašniku; kakšne zobe ima govedo; kako je treba ravnati z živino; živina gre v škodo; pazljivost; živina gre v deteljo; živina poč, če se prenaže detelje, zlasti če je mokra; previdnost; vamp in lakotnice; prežvekovanje; mir po jedi; želodec in čreva; po odpadkih spoznamo bolezni v želodcu ali črevih; odpadki na pašniku; ali je živina bolj vesela doma ali na pašniku; gibanje, zrak in svetloba; kdaj muka krava na pašniku; kakšne lastnosti ima živina.

Red v šoli: Točno prihajati v šolo; vsak ima pravico do svojega sedeža; prepri zaradi sedeža; ko drugi govori, je treba molčati.

Delo v hiši: Kdo dela doma v hiši; kaj dela mati; kaj delajo sestre; pometanje in pospravljanje po sobah; umivanje tal; prežvekovanje; katere dele ima hiša; kuhinjska posoda; iz česa je; omivanje in pospravljanje kuhinjske posode; kako otroci umazujejo v sobi in kuhinji in dajo dela materi in sestram; strgalnik in otiralnik pred hišo.

Snaga v šoli: Čevlje obrisati; snaga pod klopjo; snaga na stranišču.

Dnevi v tednu: Kateri dan je danes; kateri dan je bil včeraj; kateri dan bo jutri; kateri dan je bil predvčerajšnjim; kateri dan bo pojutrišnjem; kako se imenujejo dnevi v tednu; kakoli jih je.

Hrana: Kakšno hrano jedo za zajtrk, južino, kosilo, malico in večerjo; kaj pride-lajo doma in kaj kupijo; brez katerih kupljenih reči bi lahko živeli; kava, čaj, vino, žganje; kaj jedo otroci; kaj jedo najrajši; koliko stane hrana za enega otroka; najbolj-ša hrana za otroke; koliko stane kava; kaj

Tov. Pugelj vpraša, kaj bi bilo storiti v slučaju, če se odda šolska soba komu drugemu na škodo velikega števila učencev, pa makari obstoja v tem oziru morda kakšna pogodba še izza časov, ko šola res ni še rabila vseh prostorov. Tov. poverjenik Skulj mu pojasni, da v tem slučaju ni druge pomoči, nego je pritožba na višjo šolsko oblast.

Tov. Dimnik stavi na navzoče vprašanje, če se jim vidi ustanovitev posebnega društva šol. uprav. še potrebna.

Tov. Plavšak meni, da ne potrebujejo šol. uprav. nobenega posebnega društva; zakaj šolsko upravni osek v okviru pover. UJU v Ljubljani daje garancije dovolj, da se bodo upoštevale tudi pravične zahteve šol. uprav.

Tov. Kržišnik pojasni, kako je sploh prišlo do tega, da bi ustanovili šol. uprav. svoje posebno društvo; ali sedaj, ko vemo kako in kaj, takega društva sploh ne rabimo.

Vsi navzoči so izvajanjem tov. Plavšaka in tov. Kržišnika prirejali in iz prirejanja je bilo razvidno, da večina navzočih ni za ustanovitev takega posebnega društva šolskih upraviteljev.

Po ti debati zaključ. tov. poverjenik Skulj zborovanje in omeni, da se je v resnici bal, da se ustanovi kakšno separatno društvo; zakaj uverjen je, da bi člani takega društva ne dosegli nikdar onega, kar lahko dosežejo v okviru UJU in vse take in podobne misli je treba zadušiti že v kalu; zakaj one nimajo drugega namena, nego rušiti slo-gu, v kateri je vsa naša moč.

Splošne vesti.

V RAZČIŠČENJE RAZMERJA MED ORGANIZACIJO IN UČITELJSKO TISKARNO.

Tovariš z dežele nam piše:

Odločen korak poverjenstva, da razčišči razmerje do Učiteljske tiskarne, smo toplo pozdravili. Imeli smo vtis, da razmerje ni zdravo in občutek, da se preveč favorizira tiskarsko podjetje, in sicer čisto na škodo organizacije ter interesov učiteljstva.

Imeli smo tudi občutek, da je bilo delo za tiskarsko podjetje vedno le prvo, in kot drugovrstno je šele za tem prišlo v poštev delo za organizacijo in delo za naloge, ki bi se imele izvršiti v dobrobit vsega učiteljstva. Izgledalo je, kakor bi vse učiteljstvo moralo služiti tej gospodarski ustanovi ter trošiti svoje sile le za povzdigo nje in ne, da mora učiteljsko tiskarsko podjetje služiti vsemu učiteljstvu, za realizacijo socialno gospodarskih nalog učiteljstva.

Pri tem se mi zdi, da smo izgubili kritični duh in se je učiteljstvo preveč tiralo do tega, da mora hvaliti vse, kar je izhajalo od te institucije. S tem je padel v članstvu smisel za zdravo in dobro kritiko.

Pa še na drugem polju so se pokazale zle posledice tega razmerja! Tiskarsko podjetje je veljalo napram organizaciji kot njen velik dobrotin. Po vojni so upravni kazali visoke odpise pri naših organizacijskih — tako visoko pasivnih listih. Vse te dobrote pa so bile organizaciji faktično le v škodo. Članstvo je zaradi tega, ker se je zanašalo na te odpise, izgubljalo na svoji moralni sili in na svoji samostojnosti. Nadzorstvo se ni poglobljalo v dovoljni meri v naloge popolne osamosvojitve in samostojnosti organizacije. Danes lahko smelo trdimo, da bi tudi zadnja afeta izostala, ako bi ne bilo zaslonbe tega podjetja v ozadju.

Šele sedaj dobiva organizacija svojo moralno silo nazaj, ko se je postavila na lastne noge. Zaupanje v članstvo zopet narasča, ker vidi, da organizacija sproti krije vse svoje obveznosti in so vsi listi aktivni. Tesna vez, posebno pa, ker je imelo poverjenstvo svoj sedež v tiskarniškem podjetju, je med članstvo vzbujalo videz, kakor da je to vse eno.

mešajo med njo; ruski čaj; kdaj ga pijejo; kdaj je koristen; domači čaji proti prehlajenju; šipkove jagode; na čem rastejo; kaj je v njih; iz česa so se napravile; kateri grm je podoben šipkovemu; kaj raste na robidi; robidovi listi se rabijo za čaj; kje prodajajo vino; kakšni so ljudje po njem; katere nesreče prinese vino; v vinu je strup; vino in otroci; strup gre v glavo; kaj je v glavi; kakšni so možgani; lobanja; kdo skrbi, da je otrok o pravem času.

Telesna snaga: Kdaj vstanejo otroci; kako se oblečejo in umivajo; otrok se umije vsako jutro; kako se pravilno umiva; zobje se osnažijo s ščetko in umijejo; med zobmi gnije hrana; piškavi zobje; zobozdravnik; mlečni in drugi zobje; vrste zob; roke se umivajo tudi zvečer; dolge nohte na rokah in nogah je treba ostrčiti; zanohtnica; če je otrok obut, naj si umije noge vsak teden, če je pa bos, pa vsak dan; rjuhe in snaga.

Zenske v hiši: Materina skrb; tudi sestre skrbijo, da otrok je in se umiva; čigava sestra je teta; stara mati; ali je očetova ali materina mati.

Šivilja: Katero spodnje oblačilo nosijo otroci v jeseni; kdo dela srajce in spodnje hlače; katere šivilje so v vasi; koliko jih je v vseh vaseh; platno in kotenina; kje prodajajo; s čim merijo; po čem je lan; cvet, vlakna, trlica; s čim šiva šivilja; zakaj trpi; spoštovanje do njenega dela; koliko zasluži.

Nogavice: Kupljene ali doma spletene; iz česa so; bombaž in volna, kako ju ločimo; kaj je toplejše; koliko stanejo nogavice v trgovini; koliko stane bombaž za nogavice; mokre nogavice na nogah.

Vedno pa je med članstvom obstojal tudi občutek, da velja učiteljstvo in organizacija le za pripravo podjetju, podjetje pa da služi in je pristopno le izvoljenemu delu učiteljstva.

Ko si je novo poverjenstvo nadelo na logo, da bo skušalo doseči znižanje zadržanih deležev in na to izvesti obvezno članstvo pri zadrugi ter s tem organizaciji dobiti popoln vpliv na zadrugo, smo računali tudi na ureditev nezdravega razmerja med organizacijo in podjetjem, ter z izboljšanjem razmer. Računali smo, da se s pomočjo vsega učiteljstva izboljšajo tudi gospodarske razmere podjetja, katerih posledice je občutilo učiteljstvo pri naročilih. Nismo imeli baš lahkega stališča zbog tega.

Učiteljstvo pa je bilo v svoji nadeji varano! Sedaj šele se je razčistilo, da je bila slutnja učiteljstva upravičena in da tiskarsko podjetje ni ob sebi umevno dostopno in odprto vsemu učiteljstvu. Vsa dobra volja poverjenstva in vsi njegovi zdravi in lepi načrti so padli v vodo. Razčiščeno je s tem, da hoče odločiti in ima podjetje služiti le ožjemu krogu poedincev in ne celokupnemu učiteljskemu stanu.

Oproščeni smo spon in dvomov, v katerih smo živeli dolgo vrsto let. Poverjenstvu, ki nas je teh oprostilo, smo hvaležni. Odločne korake pozdravljamo, ker vemo, da so potrebni in v korist moralni sili organizacije. Naše zaupanje do organizacije s tem le narasča, ker vidimo, da se je postavlila v nesebično službo za dobrobit vsega učiteljstva ter ne pusti prezirati nikogar. Moralne sile stanu so ji več od materialnih. To kaže zdravo jedro organizacije za bodočnost!

Pri nas si je s tem pridobila organizacija simpatije in zaupanje, ki bode močnejše in trajnejše, kakor vse materialne koristi, ki bi jih imela od tujega podjetja, čeprav nosi učiteljsko ime.

Vesel sem, da se je razčistilo tudi to vprašanje in da smo prelomili tudi v tem oziru z vsem nezdravim iz preteklosti ter odslej ne bomo tehtali samo materialnih koristi, ampak tudi moralno stran pri svojih korakih in svojem delu.

— SEJA ŠIRJEJA SOSVETA UJU — POVERJENISTVO LJUBLJANA 27. XI. 1927. Dne 27. novembra 1927 se vrši seja širjeja sosveta UJU — poverjenstva Ljubljana v deški osnovni šoli v Celju ob 10. uri po že objavljenem dnevnem redu. Ker so sporočili nekateri predsedniki, da se vrše ta dan občinske volitve po njih okrajih, bomo razpravljali najprej manj važne zadeve, po dohodu vlaka ob 11. uri pa ostale. Zaradi važnega dnevnega reda pričakujemo polnoštevilne udeležbe. Iz Ljubljane se odpeljemo ob 7.43. — UJU — poverjenstvo Ljubljana.

— Učiteljska zborovanja. Prosvedno ministrstvo je izdalo sledeči odlok: Z ozirom na interes šole in pa, da se spremeni odlok ministrstva prsvete O. N. br. 30.780 z dne 2. junija 1925, na podlagi katerega so oproščeni pouka učitelji, ki se udeležijo zborovanj okrajnih učiteljskih društev ter na podlagi čl. 110. uradniškega zakona, je odločil g. minister prsvete z odlokom pod O. N. br. 41.563 z dne 19. oktobra 1927, da se ome-njeni odlok prosvednega ministrstva spremeni in se sedaj glasi: Učiteljskim društvom in Udruženjem, ki so oblastno priznana, se dovoljuje, da smejo vsaka dva meseca porabiti po en šolski dan za svoja zborovanja, ako se na teh vrši predavanje v svrhu spopolnjevanja učiteljske izobrazbe. Udeleženci zborovanj so za ta dan oproščeni pouka. Za zborovanja pa naj se uporabljajo v prvi vrsti nedelje in prazniki. Ravno tako so na ta dan pouka prosti vsi oni učitelji, ki na tem zborovanju predavajo, čeravno niso člani dotičnega društva. — Glavni funkci-

onarji pokrajinskih sekcij učiteljskih Udruženj so poleg tega oproščeni pouka vsako šolsko leto tri dni v organizacijskih svrhe. Šolski upravitelji morajo pravočasno obvestiti šolskega nadzornika o udeležencih zborovanj in o dopustu omenjenih funkcionarjev, ki morajo prinesiti šolskemu upravitelju potrdilo, da so bili v resnici na zborovanju ali konferenci. — Vsaka zloraba te olajšave se kaznuje po disciplinskih predpisih. — Minister prsvete: Dr. Kosta Kumanudi l. r.

— Ali smo naprednjaki ali ostanemo še nadalje nazadnjaki? Tovariš z dežele piše: V zadnji številki »Učiteljskega Tovariša« ste nam pisali od srca. Ali naj se res samo učiteljski stan deli tudi pri stanovskem delu po političnem prepričanju? Skrajni čas je že bil, da smo enkrat jenjali z nesrečno gonjo Slomškarjev in ne-Slomškarjev. Od vsega tega boja so imeli le drugi profite. Hvala Bogu, da so se našli enkrat neustrasni tovariši, ki so pričeli podirati te politično strankarske zidove med učiteljstvom. Kaj smo imeli od tega boja? Ali je s tem napredoval naš stan? Ali je napredovala šola? Kakor sem rekel: Hvala Bogu, da so se našli na obeh straneh pametni ljudje, ki so v korist nas vseh zedinili oba nasprotujoča si tabora. Ali je oni, ki hoče še nadalje deliti učiteljski stan po strankarstvu — pravi naprednjak? Ali ni to v današnji dobi, ko bi vse učiteljstvo moralo skupno delati za povzdigo stanu in šole — največji nazadnjak? Ali ti ljudje ne vidijo, da delujejo vsi drugi stanovi pri stanovskem in strokovnem delu skupno, brez ozira na politično prepričanje. Ali so slepi? Če so pošteni tovariši, če so dobri tovariši, če so zavedni tovariši, če so delovni tovariši — to je prvo vprašanje pri presojanju sotovarišev; ne pa, če so Slomškarji ali »naprednjaki«? Če so sposobni in če bodo upoštevali želje, ki jih poda učiteljstvo potom organizacije — to je kriterij za presojo imenovanja; ne pa, če je Slomškar ali ni? Kdor deli še danes učiteljstvo po strankarstvu, je največji reakcionar, nazadnjak. Le krepko naprej v boju za pamet in svobodo našega stanu!

— LIKVIDACIJA TVORNIC UČIL IN ŠOLSKIH POTREBŠČIN V LJUBLJANI. Opozarjamo na VII. redni občni zbor Tvornice učil in šolskih potrebščin, ki bo v soboto, dne 26. t. m. ob 16. uri v načelstveni sobi Učiteljske tiskarne. Z ozirom na 4. točko dnevnega reda — razdružitev zadrug — prosimo, da se tega občnega zbora zanesljivo udeležijo vsi zadrugniki. — Upravni svet.

— »Razdiralci — vstran!« Pod tem naslovom zavrta »Naš Glas« v 32. številki v uvodniku insinuacije »Edinstva« proti Zvezi državnih nameščencev. Članek konča sledeče: »Po zapadno-evropskem mišljenju do volj karakterizira to dejanje »Edinstvo« in družbo okoli njega in tudi oprošča »Naš Glas«, glasilo preko 9000 organiziranih državnih nameščencev, vsake nadaljnje polemike z njim.«

— Uredbo o šolskih odborih dovršuje prosvedni svet. V njej so tudi odredbe po specialnem zakonu glede drv in stanovanja za učiteljstvo v vsej državi.

— Opozarjamo tovariše(ice) na inserat lekarne BAHOVEC, ki jo toplo priporočamo. — Enako naj se tovarišice in tovariši ozirajo pri nakupu in naročilih na tvrdke, ki inserirajo v »Učiteljskem Tovarišu«.

— Učiteljska. V Beogradu je bil dne 15. t. m. v Učiteljskem domu sestanek izvršnega odbora UJU in odbora poverjenstva Beograd s profesorji učiteljske, oblastnim šolskim nadzornikom dr. Mladenovićem in inspektorjem dr. Krstićem. Na tem sestanku so se pretresala neka načelna vprašanja v projektu za učiteljska. Projekt zakona za učiteljska izdeluje sedaj posebna komisija. Druga komisija izdeluje prosvedni program za našo državo.

Ura: Kdaj prične šola; kdaj neha; kdaj je poldne, kdaj vstanejo; kdaj gredo k počitku; kdaj sonce vzhaja; kdaj zahaja; polnoč.

Strani neba: Od katerega hriba vzhaja sonce; za katerim hribovom zahaja; kje stoji sonce opoldne; kam je obrnjena senca palice opoldne; dolgost sence.

Poljski pridelki: Vrste jesenskih pridelkov; kdo koplje; s čim kopljejo; kdo pobira; v kaj pobirajo; kdo vozi domov; v čem so vozili; s kakšno živino so vozili; kolikokrat so peljali z vsake njive; kateri rastlinski deli izginejo; kateri ostanejo; podzemeljski sadovi; sočivje; kakšna letina je bila letos; zakaj je bila dobra ali slaba; suša in moča; koliko metrov so dolge njihove njive; koliko metrov široke; koliko oglov imajo; koliko kotov; kdo zbira krompir; v kaj ga odberejo; gniloba kuži; gnilo odrezke je treba sežgati; kam spravljajo krompir; ali je klet nad zemljo in pod zemljo; ali je v kleti mokro ali suho; kako so spravili; kako so spravljali druge pridelke; koliko krompirja bodo porabili doma; za koliko ljudi; katere pridelke bodo rabili za živino.

Reveži v vasi: Kdo ni nič pridelal; kdo je malo pridelal; od česa živijo ti ljudje; kdo nima ne zaslužka, ne pridelkov; kako bodo živeli pozimi; ali so si sami krivi revščine; reveže zaničevati; usmiljenje; kako bi jim bilo mogoče pomagati.

Oblaki: Na nebu; od katere strani jih žene veter; jug in sever; od katerega hriba pridejo oblaki; za kateri hrib grejo; ali so oblaki visoki ali nizki; zakaj sonce ne sije; dež. (Dalje prih.)